

Σχέσεις ΣΤΟΡΙΓΗΣ

Μια διαχρονική ροκ σταρ της λογοτεχνίας, η **Αλκη Ζέη**, μιλάει για το τι σημαίνει να είσαι γιαγιά, τα εγγόνια της και τη σχέση της με τον υπέροχο παππού της.

Από την ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΑΜΒΥΣΗ

Τη συνάντησα στο διαμέρισμά της στη λεωφόρο Αλεξάνδρας, εκεί όπου έμενε με τον

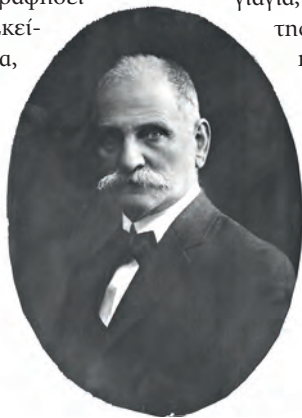
Γιώργο Σεβαστικόγλου, περιτριγυρισμένη από φωτογραφίες και ενθύμια. Ωστόσο η κυρία Αλκη, το Κούλι όπως τη φωνάζουν οι αγαπημένοι της άνθρωποι, δεν είναι τύπος που ζει με αναμνήσεις. Δεν προλαβαίνει. Ζει το τώρα, ταξιδεύει, συναντά τους αναγνώστες της, τη βραβεύουν, την τιμούν, κάνουν τη ζωή της ταινία. Όλοι γύρω μου στο περιοδικό έχουν μεγαλώσει με τα βιβλία της και εκείνη συνεχίζει να μη μεγαλώνει! Μόλις έχει επιστρέψει από ένα ταξίδι στην Αλβανία, καλεσμένη του Αρσακείου στα Τίρανα, και μιλάει με ενθουσιασμό για τους μαθητές. «Μόλις μεταφράστηκε στα αλβανικά η *Μοβ Ομπρέλα* και τα παιδιά έπαιξαν μία σκηνή από το βιβλίο προς τιμήν μου. Να τα πεις στο ποτήρι ήταν», μου λέει ενθουσιασμένη. Με την κυρία Αλκη μας συνδέει μεγάλη αγάπη και κάθε φορά που τη βλέπω θυμόμαστε φοβερές ιστορίες από την περίοδο που τη συνόδευα σε ένα στούντιο ηχογραφήσεων στην Κυψέλη, εκεί όπου μπορεί μισή ώρα πριν να είχε ηχογραφήσει ένα εναλλακτικό συγκρότημα, για να ηχογραφήσει το *Με μολύβι φάμπερ νούμερο δύο* audio book. Εκείνο το χειμώνα ετοιμαζόταν να οβήσει 90 κεράκια, αλλά ανέβαινε τα σκαλοπάτια στις ανηφόρες της Κυψέλης με την αυτοπεποίθηση του ανθρώπου που ξέρει ότι έχει ξεγελάσει το χρόνο. Πού έβρισκε αναπνοή εκείνη η μικροκαμωμένη γυναίκα να διαβάσει αμέσως μετά 20 και 40 σελίδες τη φορά, ακόμη αναρωτιέμαι.

Αφορμή για τη συνάντησή μας σήμερα είναι το τελευταίο βιβλίο της με τίτλο *Πόσο θα ζή-*

σεις ακόμα, γιαγιά; (εκδόσεις Μεταίχμιο). «Δύσκολος τίτλος, λένε όλοι, αλλά ωραίος. Είναι μία ερώτηση που μου έκαναν τα εγγόνια μου το 2000. Τώρα δεν μου την κάνουν πια. Αλλά εγώ δεν είμαι προληπτική. Ποιος ξέρει πόσο θα ζήσει; Είναι η λέξη γιαγιά που κάνει την ερώτηση τρομακτική». Η Αλκη Ζέη όμως δεν είναι μια συννηθισμένη γιαγιά. Βάζει τα γέλια. «Ούτε ο παππούς μου, ο Γεώργιος Σωτηρίου ήταν ο κλασικός παππούς. Όλο διάβαζε τα αρχαία του βιβλία, όλο μας μιλούσε για μύθους και θεούς. Ποτέ δεν μας έλεγε παραμύθια. Ήταν καθηγη-

τής αρχαίων ελληνικών, αυτή ήταν η ζωή του». Της ζητάω να περιγράψει μία αγαπημένη ανάμνηση από τις εκατοντάδες, πολλές από τις οποίες βρήκαν το δρόμο τους στα βιβλία της. «Αν έβλεπες την εικόνα που θα σου περιγράψω θα τον περνούσες για τρελό, αλλά όλοι τότε, στο Μαλαγάρι, στην εξοχή της Σάμου, θεωρούσαν κάτι πολύ φυσικό τα καμώματα του παππού μου. Μας έβαζε να ντυθούμε όλα τα εγγόνια του με παλιά ρούχα, εκείνος φορούσε μια παλιά ρεντικότα και μπαίναμε με τα ρούχα μας στη θάλασσα».

Σαν σκηνή από ταινία του Φελίνι ακούγεται αυτό, κυρία Αλκη. «Έτσι ακριβώς, μπρος εκείνος, πίσω εμείς, γδυνόμαστε μες στη θάλασσα και μέναμε με το βρακί για να μάθουμε πώς να απελευθερωθούμε από τα ρούχα μας και να κολυμπήσουμε αν ήμαστε σε βάρκα και αναποδογυρίσει!». Γιαγιά δεν γνώρισε η κυρία Αλκη. «Η γυναίκα του παππού πέθανε νωρίς και η άλλη γιαγιά, η Κρητικιά, ήταν μια κακιά γιαγιά. Ομως ο Σαμιώτης παππούς έκανε για δύο. Ήταν αλλιώς. Δεν ήταν σαν τους παππούδες των φίλων μας που ήταν αστοί. Εκείνον δεν τον ένοιαζε να έχει ένα σπίτι με πορσελάνες και ασημικά, ούτε πώς θα παντρευτούν τα κορίτσια του. Εφτά κούκλες είχε ο παππούς, όλες τις πάντρεψε. “Όταν θα έρθει η ώρα τους θα υπανδρευθούν”, έλεγε. Και ήρθε η ώρα τους και υπανδρεύθηκαν! Δεν ανησυχούσε καθόλου ούτε για προίκες, ούτε μην ξεμείνει καμιά, ούτε τίποτα. Ήταν μοντέρνος

παππούς για την εποχή, δεν τον ένοιαζαν τέτοια μικροπράγματα». Η ίδια μοιάζει να έχει πάρει πολλά από τον παππού της, ένα ελεύθερο πνεύμα, που κάνει πράγματα που άλλοι δεν θα τολμούσαν, που δεν νοιάζεται για τη γνώμη του κόσμου. «Καθόλου δεν με νοιάζει τι θα πει ο κόσμος - το πέρασα και στα εγγόνια μου αυτό. Η Άννα δεν μου μοιάζει στο χαρακτήρα, έχει το δικό της στυλ, αλλά μου μοιάζει στην ανεξαρτησία. Θέλει να γράφει και υπάρχει κι αυτή η παράμετρος στη σχέση μας. Ο Αντουάν είναι πολύ σταθερός χαρακτήρας. Συνεργάζεται με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Έχει γράψει κάτι σε στυλ Κέρουακ, δεν καταλαβαίνω τις μισές λέξεις. Με τον Αντουάν κάνουμε μεγάλες πλάκες, πέφτει πολύ γέλιο».

Η Άλκη Ζέη γέννησε τα παιδιά της στην Τασκένδη (την Ειρήνη) και στη Μόσχα (τον Πέτρο), ενώ τα εγγόνια της γεννήθηκαν στις Βρυξέλλες. «Αμα είσαι γιαγιά, έχεις όλες τις χαρές τού να μεγαλώνεις παιδιά χωρίς σχεδόν καθόλου ευθύνης. Μόνο να παίζεις με τα παιδιά χρειάζεται. Δεν ήμουν η γιαγιά που έλεγε παραμύθια. Ίσως έφταιγε και η εποχή. Βίντεο, τηλεοράσεις. Ηθελα όμως να ακούσουν για την παιδική μου ηλικία και να μάθουν για την Ελλάδα, για τη Σάμο. Τους έχω φλομώσει στις ιστορίες από τα παιδικά μου χρόνια! Το *Καπλάνι της βιπρίνας* το ξέρανε απέξω πριν το διαβάσουν». Χτυπάει το κινητό μου, τρέχω να το κλείσω και προσγειώνομαι πάνω σε ένα παλιό ρώσικο τραπέζακι ως άλλος Πίτερ Σέλερς. Η κυρία Άλκη βάζει τα γέλια. «Ευτυχώς δεν κάθισες πάνω στη χελώνα μου», λέει, και μου δείχνει το διακοσμητικό που της χάρισαν τα παιδιά του σχολείου που είχε επισκεφτεί το ίδιο πρωί. Πήραν την ιδέα από τον *Μεγάλο Περίπατο του Πέτρου* στον οποίο πρωταγωνιστεί με τον τρόπο της μια χελώνα. Αυτό μου θυμίζει ότι η Άλκη Ζέη δεν έχει μόνο δύο εγγόνια, έχει εκατομμύρια εγγόνια σε όλο τον κόσμο. Τα βιβλία της έχουν μεταφραστεί σε περισσότερες από 20 γλώσσες και η ίδια έχει ταξιδέψει σε όλη την Ελλάδα για να συναντήσει τα «εγγόνια» της που είναι από 4 ως 54 χρόνων πάνω-κάτω. «Οι σχέσεις των ανθρώπων με τους παππούδες και τις γιαγιάδες τους είναι παντού η ίδια όπου κι αν συναντήθηκαν με αναγνώστες μου, στη Γαλλία, στην Ιταλία, στην Αλβανία, στη Ρωσία. Υπάρχει ένας καρπός που είναι ίδιος μέσα σε όλα τα παιδιά».

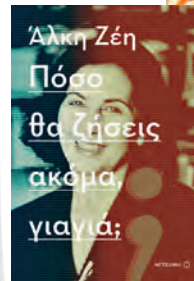
Τι θυμάται τα αναγνώσματα της παιδικής ηλικίας; «Τα ποιήματα από την Ανθολογία της Νεοελληνικής Γραμματείας σχεδόν απέξω και όλη τη Μυθολογία που μας διάβαζε ο παππούς. Ο αγαπημένος μου μύθος ήταν της

Αριστερά: Ο *Ψεύτης παππούς*. Στη μέση: Η 10χρονη Άλκη Ζέη στην ταράτσα του σπιτιού της στην οδό Λευκωσίας. Κάτω: Με τη Ζωρζ Σαρρ, αμέσως μετά το γάμο της Άλκης που φοράει το φουστάνι του γάμου της!

Πάνω: Η Άλκη Ζέη, 2 ετών, με την αδελφή της Λεουλά, 3,5 ετών στο Βαθύ της Σάμου. Αριστερά: Το αγγλικό εξώφυλλο για το *Καπλάνι της βιπρίνας*. Αριστερά, κάτω: Το πιο πρόσφατο βιβλίο της.

Άλκηστρος και του Αδμήτου. Μου έκανε τρομερή εντύπωση που θυσιάστηκε στη θέση του. Όταν πέθανε ο παππούς -ήμουν 8- είπα στους γονείς μου “γιατί δεν πήγαινε η γιαγιά (εκείνη που δεν τη θέλαμε) να πεθάνει στη θέση του;».

Οχι πως η κυρία Άλκη αγαπάει τις θυσίες και τους ηρωισμούς κι ας έκανε πολλές ηρωικές πράξεις στην Κατοχή. Η ίδια θα βαφτίσει τους ηρωισμούς καθημερινότητα. «Μου λένε καμιά φορά τα λίγο πιο μεγάλα παιδιά που συναντώ στα σχολεία και έχουν διαβάσει το *Με μολύβι φάμπερ νούμερο δύο*: “Μα εσείς ήσασταν ηρωίδα!” Καθόλου ηρωίδα δεν ήμουν, ζούσα τη ζωή μου. Απλώς κάποιες καθημερινές πράξεις τότε μοιάζουν ηρωικές σήμερα: να γράψεις ένα σύνθημα στον τοίχο, να φτύσεις έναν ναζι. Η Αντίσταση ήταν για τα παιδιά που μεγάλωναν στην Κατοχή παιχνίδι, δεν είχαν αίσθηση κινδύνου», μου

«Ένα ψηλό, πανέμορφο παλκάρι με μικρό μούσι και πράσινα μάτια»: έτσι περιγράφει τον εγγονό της, Αντουάν, στο *Πόσο ακόμη θα ζήσεις γιαγιά;* και το αφιερώνει στον ίδιο και στην αδελφή του, Άννα. Ο Αντουάν και η Άννα είναι παιδιά της πρωτότοκης κόρης της, Ειρήνης.

λέει πριν αποχαιρετιστούμε με την υπόσχεση να συναντηθούμε για ένα θεατράκι πριν φύγει για τις Βρυξέλλες, όπου περνάει τους χειμώνες της στο σπίτι της κόρης της.

Την επομένη της συνέντευξης η κυρία Άλκη μου τηλεφωνεί: «Αναστασία, μην τυχόν και ξεχάσεις να γράψεις για τα πηγαίνελα στις ανηφοριές της Κυψέλης!». Πώς θα μπορούσα; Είναι μία ανάμνηση που όταν αναλάβω χρέη γιαγιάς θα λέω με καμάρι στα εγγόνια μου. **mc**

Με την εγγονή της Άννα, «ένα όμορφο κορίτσι με ξανθά σγουρά μαλλιά και πράσινα μάτια. Έχει πάρει από το όμορφο σόι της μητέρας μου», γράφει στο *Πόσο ακόμη θα ζήσεις γιαγιά;* η Ζέη.

